

AVFALLSPLAN 2008 – 2011

- Rammevilkår**
- Evaluering av avfallsplan 1996 - 1999**
- Mål og tiltak 2007 - 2011**

Mars 2008

**Askim
Spydeberg
Hobøl
Eidsberg
Marker
Skiptvet
Trøgstad**

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	4
1 RAMMEVILKÅR.....	5
1.1 Nasjonale rammevilkår	5
1.1.1 Innledning.....	5
1.1.2 Stortingsmelding nr 21 (2004 – 2005)	4
1.1.3 EU-regelverk	6
1.1.4 Forurensningsloven	6
1.1.5 Produktkontrollloven.....	7
1.1.6 Plan- og bygningsloven.....	7
1.1.7 Forskrifter.....	8
1.1.8 SFTs strategi for nedbrytbart avfall	10
1.1.9 Konesjon for Stegen Avfallsanlegg	11
1.2 Lokale rammevilkår	12
1.2.1 Renovasjonsforskrift for IØRs eierkommuner	12
2 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET OG DAGENS RENOVASJONSORDNING ..	13
2.1 Demografi.....	13
2.2 Oppsamling, innsamling og behandling av avfall.....	13
2.3 Forsøpling/ulovlige fyllinger.....	16
2.4 Brenning av avfall	16
2.5 Informasjon	16
3 AVFALLSMENGDER OG –SAMMENSETNING	17
3.1 Husholdningsavfall.....	17
3.2 Næringsavfall	18
3.3 Farlig avfall	19
3.4 EE-avfall.....	19
3.5 Stegen avfallsdeponi	20
4 ADMINISTRATIVE OG ORGANISATORISKE FORHOLD.....	21
4.1 Organisering	21
4.2 Ansvar og arbeidsfordeling	22
5 ØKONOMISKE FORHOLD	23
5.1 Regnskap for IØR IKS	23
5.2 Gebyrer mv.....	23
5.3 Avsetningsforhold for husholdningsavfall	25
6 EVALUERING AV FORRIGE AVFALLSPLAN (1996 – 1999)	26
6.1 Hovedmål	26
6.2 Tiltak og oppnådde resultater	27
6.3 Sorteringsanalyse av husholdningsavfall i 1997	30

7	MÅL OG TILTAK	32
7.1	Overordnet mål.....	32
7.2	Avfallsreduksjon	32
7.3	Sortering og gjenvinning	33
7.4	Oppsamling, innsamling og mottak	35
7.5	Avfallsbehandling	36
7.6	Forsøpling.....	37
7.7	Brenning av avfall	37
7.8	Informasjon	38
7.9	Administrative forhold	39
8	HANDLINGSPLAN	40

INNLEDNING

Avfallsplan 2008 – 2011 for IØRs eierkommuner beskriver følgende:

- Gjeldende regelverk og myndighetenes virkemidler for avfallssektoren
- Beskrivelse av planområdet
- Avfallsmengder og -sammensetning
- Nåværende oppsamlings- og innsamlingsordninger
- Mottaksanlegg og avsetningsforhold
- Administrative og organisatoriske forhold
- Dokumentasjon av inntekter og utgifter
- Revisjon av forrige avfallsplan for 1996 – 1999
- Mål og tiltak i planperioden for 2007 - 2011

1 RAMMEVILKÅR

1.1 Nasjonale rammevilkår

1.1.1 Innledning

I det etterfølgende er det gitt en oversiktlig beskrivelse av de viktigste nasjonale rammevilkår som vil gjelde i planperioden.

1.1.2 Stortingsmelding nr. 21 (2004 – 2005)

De nasjonale prinsipper og strategier for avfallsbehandling finnes i Stortingsmelding nr. 21 (2004 – 2005) ”Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand”.

Følgende strategiske mål for avfall er definert i Stortingsmeldingen:

”Det er et mål å sørge for at skadene fra avfall på mennesker og naturmiljø blir så små som mulig. Avfallsproblemene skal løses gjennom virkemidler som sikrer en samfunnsøkonomisk god balanse mellom omfanget av avfall som genereres, og som gjenvinnes, forbrennes eller deponeres.”

Stortingsmeldingen setter også fokus på følgende tre nasjonale resultatmål:

1. Utviklingen i generert mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten.
2. Det tas sikte på at mengden avfall til gjenvinning skal være om lag 75 prosent i 2010 med en videre opptrapping til 80 prosent, basert på at mengden avfall til gjenvinning skal økes i tråd med hva som er et samfunnsøkonomisk og miljømessig fornuftig nivå.
3. Praktisk talt alt farlig avfall skal tas forsvarlig hånd om, og enten gå til gjenvinning eller være sikret tilstrekkelig nasjonal behandlingsskapasitet.

Regjeringen har lagt følgende prinsipper til grunn for arbeidet med å redusere avfallsproblemene:

- *Forurensere skal betale.*
Den som forårsaker miljøskadelig avfallshåndtering skal bære de samfunnsøkonomiske kostnadene
- *Føre var – Prinsippet.*
Der hvor det er fare for alvorlige eller ubotelig skade, skal ikke mangel på full vitenskapelig sikkerhet bli brukt som grunn til å utsette tiltak med sikte på å unngå miljøforringelse.
- *Samfunnsøkonomiske vurderinger.*
Forslag til virkemidler og tiltak skal bygge på samfunnsøkonomiske vurderinger.
- *Kostnadseffektive tiltak.*
I tilfeller hvor man kan velge ulike alternativer, skal det mest kostnadseffektive tiltaket velges.

1.1.3 EU-regelverk

Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til å implementere EUs regelverk på avfallsområdet i våre lover og forskrifter. I den senere tid er EUs fyllplassdirektiv og forbrenningsdirektiv implementert gjennom "Forskrift om deponering av avfall" og "Forskrift om forbrenning av avfall", som begge er tatt med i den nye avfallsforsriften fra 1. juli 2004, se kap. 1.1.6 om relevante forskrifter.

Med utgangspunkt i avfallsforskriftens kap. 9 skal alle deponier søke om ny konsesjon for videre drift etter 16. juli 2009. Indre Østfold Renovasjon IKS søkte om ny konsesjon for Stegen Avfallsanlegg i Askim i april 2003. En miljørisikovurdering forelå i mars 2004, og ble ettersendt søknaden. Utifra miljørisikovurderingen skal enkelte avbøtende tiltak iverksettes for å redusere anleggets forurensningspåvirkning til omgivelsene.

Myndighetene har også igangsatt arbeid med å implementere vedlegg II i avfallsforskriftens kap. 9 om mottakskontroll. SFT skal sørge for at deponiene innfører et kontrollregime for mottak av avfall iht. rådsbeslutning 2003/33/EC av 19.12.2002. Det forventes derfor en revisjon der det legges opp til et kontrollsystem som bl.a. skal hindre at farlig avfall tilføres deponier for ordinert avfall. Mottakskontrollen gjennomføres fra 01.07.2007.

Pr. dato er det ikke avklart hvilke konsekvenser de nye kravene til mottakskontroll vil få for deponieierne, men vi forventer at det vil introduseres strenge og ressurskrevende kontrollrutiner. Dokumentasjon av avfallstype og –sammensetning tillegges avfallsprodusent.

1.1.4 Forurensningsloven

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) ble vedtatt 13. mars 1981, og sist revidert 17.12.2004.

Loven formål er å verne det ytre miljø mot forurensninger, redusere eksisterende forurensning, redusere mengden avfall og å fremme en bedre behandling av avfall.

Loven gjelder, med noen unntak, for de fleste typer forurensninger. Unntakene er angitt i §§ 5 og 8.

Hovedregelen er at ingen har lov til å forurense uten at det er gitt tillatelse til det. Virksomheter som forurenser må ha utslippstillatelse fra SFT eller fylkesmannens miljøvernavdeling. I kapittel 8 er det gitt regler om forurenserens erstatningsansvar. I § 55 er det blant annet slått fast at forurenseren er erstatningsansvarlig for forurensningsskade uten hensyn til egen skyld.

En viktig lovendring er at avfallskategoriene forbruksavfall og produksjonsavfall erstattes med husholdningsavfall og næringsavfall. Som en følge av denne endringen, har næringslivet fra 1. juli 2004 blitt tillagt ansvaret for eget avfall, også den delen av avfallet som tidligere falt inn under betegnelsen forbruksavfall. Kommunene vil imidlertid ha mulighet til å foreta kontroll med hvordan denne andelen av avfallet håndteres.

Kommunen som forurensningsmyndighet på avfallsområdet

I følge forurensningsloven §30 skal kommunen sørge for innsamling av husholdningsavfall. Kommunen kan videre gi forskrift om hvilke områder som omfattes av innsamlingsordningen og hvordan innsamlingen skal skje.

Kommunen har myndighet til å fastsette gebyr for dekning av kostnader forbundet med avfallssektoren jf lovens § 34.

Kommunen kan pålegge ansvarlige for utsalgssteder mv å sørge for oppsetting av avfallsbeholdere og tømning av disse. Kommunen skal sørge for oppsetting av avfallsbeholdere på utfartssteder og sterkt besøkte offentlige steder.

Kommunene har også myndighet etter forurensningsloven med å føre tilsyn av avfallsbesittere og etterforske forsøpling/ulovlige fyllinger, samt gi pålegg om opprydding eller foreta opprydding for den ansvarliges regning.

1.1.5 Produktkontrollloven

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (Produktkontrollloven) ble vedtatt 11. juni 1976. Loven har som formål å forebygge at produkter medfører helseskade eller miljøforstyrrelse i form av forstyrrelser i økosystemer, forurensning, avfall eller støy og lignende.

Lovens § 3a inneholder et krav om substitusjonsplikt:

”Virksomhet som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.”

1.1.6 Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven ble vedtatt 14. juni 1985, og sist revidert 17.06.2005.

Plan- og bygningsloven skal sammen med forurensningsloven benyttes for å unngå og begrense forurensning og avfallsproblemer. Blant annet har kommunene gjennom plan- og bygningsloven ved utstedning av rivetillatelser anledning til å sette krav til avfallets sluttbehandling. Det har kommet forslag fra SFT (se kap. 1.1.8) om at miljøsaneringsplaner og avfallsplaner i kommunal byggesaksbehandling skal bli obligatorisk i alle kommuner gjennom en egen forskrift.

1.1.7 Forskrifter

Fra 1. juli 2004 har forurensningsmyndighetene opphevet 50 forskrifter om forurensning, produkter og avfall. Følgende tre forskrifter er fullstendig opphevet:

- Forskrifter om forsøk med olje
- Forskrift om lagring av olje og andre skadelige stoffer i skip
- Forskrift om halmluting

De 47 resterende forskriftene er samlet i følgende nye forskrifter:

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)

De mest relevante forhold for IØRs eierkommuner er:

Avfallsforskriften – Kapittel 9 om deponering av avfall

Formålet er å sikre at deponering av avfall skjer på en forsvarlig og kontrollert måte, slik at skadevirkningene på miljøet og menneskers helse forebygges eller reduseres så langt det er mulig.

Deponier klassifiseres i tre kategorier:

1. Deponier for farlig avfall
2. Deponier for ordinært avfall
3. Deponier for inert avfall (ikke-nedbrytbart avfall)

Inert avfall er avfall som ikke brytes ned gjennom biologiske og kjemiske prosesser slik at det kan forurense.

Forskriften definerer videre enkelte avfallstyper som det ikke er lov å deponere.

Det stilles strenge krav til kontroll av avfall som deponeres, bl.a. skal det foreligge dokumentasjon på at avfallet kan deponeres på angjeldende deponi, samt at det skal foretas en visuell kontroll av avfallet før deponering. SFT arbeider for tiden med konkretisering av mottakskontrollen for deponier, se også vedlegg II til avfallsforskriftens kap. 9.

Avfallsforskriften – Kapittel 10 om forbrenning av avfall

Formålet er å sikre at forbrenning av avfall skjer på en forsvarlig og kontrollert måte, slik at skadevirkningene på miljøet og menneskers helse forebygges og reduseres så langt det er mulig.

Forskriften gjelder anlegg som forbrenner avfall, både avfallsforbrenningsanlegg og samforbrenningsanlegg (anlegg som brenner både avfall og rene fraksjoner, f.eks. trevirke).

Anlegg som kun forbrenner følgende avfallstyper, er ikke omfattet av forskriften:

- a) Vegetabilsk avfall fra jord- og skogbruk
- b) Fiberholdig vegetabilsk avfall fra produksjon av masse fra jomfruelig trevirke og fra produksjon av papir fra masse, forutsatt at avfallet forbrennes i et samforbrenningsanlegg på produksjonsstedet og at generert termisk energi blir utnyttet
- c) Treavfall, med unntak av treavfall som kan inneholde halogenerte organiske forbindelser eller tungmetaller som følge av overflatebehandling eller behandling med impregneringsmidler
- d) Dyrekadavre
- e) Radioaktivt avfall
- f) Eksplosivt avfall

Anlegg som forbrenner avfallstyper angitt i bokstav a-d, er likevel omfattet av forskriften dersom avfallet klassifiseres som farlig avfall.

Det stilles krav til at anlegg som forbrenner avfall må ha godkjenning til dette fra forurensningsmyndighetene. I tillegg stilles det krav til forbrenningsbetingelsene, kontroll av avfall til forbrenning og av utslipp fra forbrenningsanlegget.

Avfallsforskriften – Kapittel 11 om farlig avfall

Kapitlet angir hvilke typer avfall som er farlig avfall og hvilke regler som gjelder for håndtering av slikt avfall.

Viktige bestemmelser er at virksomheter har årlig leveringsplikt (§11-8) og at virksomheter som håndterer andres farlige avfall, skal ha tillatelse til dette fra forurensningsmyndighetene (§6). Forskriften har også regler for emballering, merking og deklarerer av farlig avfall (§§ 5 og 11).

§11-5 angir følgende om forsvarlig oppbevaring m.v. av farlig avfall:

Farlig avfall skal håndteres forsvarlig. Alle som oppbevarer, transporterer eller håndterer farlig avfall, skal treffe nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr.

Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet.

§11-11 beskriver følgende om husholdningenes opplysningsplikt om avfallsets innhold:

Når en husholdning leverer farlig avfall, skal den så langt det er mulig gi opplysninger om avfallsets innhold og egenskaper. Den som leverer farlig avfall, må sørge for at emballasjen er merket tydelig med disse opplysningene.

§11-12 angir følgende om virksomhetenes deklarasjonsplikt:

Virksomhet som leverer farlig avfall skal gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres skal virksomheten fylle ut et deklarasjonsskjema som er godkjent av Statens forurensningstilsyn. Emballasjen skal merkes tydelig med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Merkingen må tåle fysiske og klimatiske påvirkninger.

Håndtering av noen typer farlig avfall, som f.eks. PCB-holdig avfall, miljøskadelige batterier og fotokjemikalier, er i tillegg regulert i egne forskrifter. Elektriske og elektroniske produkter (EE-avfall) kan inneholde farlig avfall, og en egen forskrift gir regler for håndtering av denne avfallstypen.

Avfall som er eksplosivt, smittefarlig eller radioaktivt omfattes ikke av reglene i forskrift om farlig avfall.

Forskrift om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

Kommunene er fra 1. juli 2004 forurensningsmyndighet innen forurenset grunn i samsvar med TA 2029 - Forskrift om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider. Formålet er "å sikre at områder med forurenset grunn ikke skal medføre uakseptabel helse- og miljørisiko i omgivelsene". Kommunene tillegges her ansvar for bl. a. å sikre at det gjennomføres nødvendige undersøkelser/risikovurderinger i forkant av bygge- og gravearbeider, kommunene skal behandle og godkjenne tiltaksplan, føre tilsyn og kontroll samt oppdatere det nasjonale systemet for grunnforurensning med saker fra egen kommune. Vi antar at de kommunale oppgavene som følge av den nye forskriften vil være mest omfattende for byer og tettsteder. Kommunene må derfor fremskaffe tilgjengelig kompetanse innen feltet for å ivareta de pålagte oppgaver.

Forskrift om miljørettet helsevern

Forskriften har som formål "å fremme folkehelse og bidra til gode miljømessige forhold" og "å sikre befolkningen mot faktorer i miljøet, blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale, som kan ha negativ innvirkning på helsen." Renovasjonsordning bør i den sammenheng i størst mulig grad sørge for at faren for smittespredning begrenses, og at befolkningen ikke utsettes for helsefare.

1.1.8 SFTs strategi for nedbrytbart avfall

SFT har på bakgrunn av krav i EUs deponidirektiv og norsk klimapolitikk (Klimameldingen) fått i oppdrag fra Miljøverndepartementet å utarbeide en "Strategi for nedbrytbart avfall". SFT foreslår at følgende strategier følges:

1. Deponering av nedbrytbart avfall skal forbys fra 16. juli 2009.
2. Eksisterende virkemidler for å redusere utslipp fra avfallsdeponier skal brukes mer effektivt.
3. Miljøsaneringsplaner og avfallsplaner i kommunal byggesaksbehandling skal bli obligatorisk i alle kommuner.
4. Bygg- og anleggsnæringen gis produsentansvar for å redusere mengden treavfall som deponeres.
5. Papirprodusenter og brukere gis produsentansvar for å redusere mengden papiravfall som deponeres.

Resultatet av strategien for nedbrytbart avfall vil være et forbud mot deponering av nedbrytbart avfall fra 2009. Frem til i dag har det kun vært forbud mot deponering av våtorganisk avfall.

Krav om miljøsaneringsplaner og avfallsplaner i kommunal byggesaksbehandling vil videre legge til rette for bedre kontroll med avfall fra bygge- og riveprosjekter. En umiddelbar administrativ konsekvens for kommunene vil være behovet for økte ressurser, nye rutiner og bredere kompetanse innen denne kommunale byggesaksbehandling.

1.1.9 Konesesjon for Stegen avfallsfylling

Gjeldende konsesjon for drift av Stegen Avfallsanlegg ble gitt fra 08.11.94 med varighet til 30 år etter at deponering av restavfall har opphørt. Konesesjonsvilkårene omfatter bl.a. hvilke avfallstyper som ikke tillates deponert, samt hvilke krav som gjelder for overvåkning av grunnvann og sigevann. Indre Østfold Renovasjon IKS har i samsvar med deponiforskriften søkt om fornyet konsesjon for Stegen Avfallsanlegg i april 2003. Det er forventet at søknaden vil bli behandlet av myndighetene i løpet av 2007.

Gjeldende konsesjonen omfattet følgende avfallstyper:

- Deponering av restavfall etter sortering og gjenvinning av forbruksavfall og produksjonsavfall.
- Deponering av prosessavfall fra industribedrifter med konsesjon fra SFT eller som har særskilt avtale med fylkesmannen.
- Deponering av avvannet og stabilisert kloakkslam som pga. dårlig kvalitet ikke er egnet til nyttige formål.
- Deponering av våtorganisk avfall etter en forbehandling med kompostering eller annen nedbrytning (stabilisering).
- Deponering av asbest etter spesielle retningslinjer.
- Deponering av oljeslam med et maksimalt innhold på 5 vektprosent olje etter forbehandling i barkseng.

Mengden avfall som ble tillatt deponert skulle være i samsvar med mengden restavfall fastsatt i avfallsplanene for IØRs eierkommuner. Inntil vedtatte avfallsplaner forelå, ble det tillatt deponert inntil 20.000 tonn pr. år i 1994 og 1995. Den totale avfallsmengden som tilføres anlegget pr. døgn skal ikke overstige 100 tonn.

Følgende avfallskategorier ble ikke tillatt deponert:

- Farlig avfall med unntak for oljeslam (< 5%) og asbest
- Matavfall og annet våtorganisk avfall.
- Kasserte dekk.
- Avfallsfraksjoner det finnes gjenvinningsordninger for.
- Flytende avfall og slam.
- Medisinsk problemavfall.
- Flyveaske fra forbrenningsanlegg.
- Restavfall som kan energigjenvinnes med samfunnsøkonomisk gevinst.

1.2 Lokale rammevilkår

1.2.1 Renovasjonsforskriften for IØRs eierkommuner

Gjeldende renovasjonsforskrift for IØRs eierkommuner er likelydende og vedtatt av eierkommunene i 1994, men revidert i 2004 for å tilpasse den til endringer i forurensningsloven av 01.07.04.

Forskriftens formål er:

”å unngå og begrense miljøproblemene som skyldes avfall, og å stimulere til en god ressursbruk. Forskriften skal sikre en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall i IØRs eierkommune, i tråd med forurensningslovens bestemmelser.

For å redusere samfunnets kostnader og ressursbruk i tilknytning til avfallsbehandling bør kommunens innbyggere og virksomheter etter beste evne forsøke å redusere mengden av avfall i tråd med forurensningslovens § 1.”

I renovasjonsforskriften beskrives innsamlingsordningen, plassering og bruk av oppsamlingsenhetene, hvilke avfallstyper som omfattes av forskriften, samt avfallsgebyr.

Alle huseiere i kommunene omfattes av renovasjonsordningen, samt eiere av hytter og fritidsboliger.

2. BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET OG DAGENS RENOVASJONSORDNING

2.1 Demografi

IØRs renovasjonsordning omfatter eierkommunene Askim, Spydeberg, Hobøl, Eidsberg, Marker, Skiptvet og Trøgstad.

Ved utgangen av 2005 hadde IØRs eierkommuner 45.789 innbyggere. I følge SSBs befolkningsframskrivninger for middels vekst forventes folketallet i kommunene å øke til 47.300 personer ved utgangen av 2009. Det er en økning på i alt 3,3 % fra 2005.

Antall innbyggere pr. abonnent har de siste årene gått ned. Det legges derfor til grunn en større økning i antall abonnenter (2 %) i forhold til antall innbyggere (0,8%) fram til 2009. Med dette som forutsetning vil det være ca. 22.700 abonnenter i renovasjonsordningen ved utgangen av 2009.

Oversikt over utvikling i folketall og antall abonnenter fram til utgangen av 2009 er gitt i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Oversikt over folketall og abonnenter 2001 – 2009

Utgangen av:	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Innbyggere	44.246	44.711	45.015	45.403	45.789	46.083	46.451	46.822	47.196	47.574
Årlig vekst		1,1 %	0,7 %	0,9 %	0,9 %	0,6 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
Abonnenter	19.048	19.720	20.321	20.587	21.002	21.167	21.590	22.022	22.463	22.912
Årlig vekst		1,2 %	5,5 %	1,3 %	2,0 %	0,8 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Innb. pr abon.	2,32	2,27	2,22	2,21	2,18	2,18	2,15	2,13	2,10	2,08
Hytter				1.650	2.085	2.077	2.077	2.080	2.080	2.080

Hvis denne utviklingen fortsetter vil antall innbyggere og antall abonnenter ved utgangen av 2019 bli henholdsvis 51.111 innbyggere og 27.382 abonnenter.

2.2 Oppsamling, innsamling og behandling av avfall

Henteordning – hentes av renovatør:

Hovedprinsippet for IØRs henteordning er restavfallsstativ, kildesorteringskap for matavfall og papir/papp/drikkekartong, samt egen gjennomiktig plastsekk for plastemballasje. Borettslag har i de fleste tilfellene felles containere og beholdere på hjul. Marker kommune har en spesialløsningen for den spredte helårsbebyggelsen med fellescontainere på utvalgte steder.

Dagens hentefrekvens:	Restavfall:	Hver 2. uke
	Papir, papp, drikkekartong:	Hver 2. uke
	Plastemballasje:	Hver 4. uke
	Matavfall:	Hver uke

Bringeordning – må bringes av abonnent til returpunkt:

Bringesystemet består av:

- Et større antall returpunkter for oppsamling av glass- og metallemballasje.
- Miljøstasjoner for farlig avfall som i hovedsak er lokalisert ved bensinstasjoner.
- Containere for tekstiler (i regi av Fretex).
- Stegen Avfallsanlegg, hvor restavfall, kildesorterte fraksjoner og farlig avfall kan leveres, men ikke risikoavfall (smittefarlig avfall) og radioaktivt avfall.

Antall innbyggere pr. returpunkt for glass-/metallemballasje og farlig avfall er gitt i tabell 2.2.

Tabell 2.2 Innbyggere pr. returpunkt i 2006

Kommune	Innbyggere 2006	Antall returpunkt Glass/metall	Innbyggere pr. returpunkt Glass/metall	Antall returpunkt Farlig avfall	Innbyggere pr. returpunkt Farlig avfall
Askim	14.324	3	4.775	2	7.162
Spydeberg	4.910	3	1.637	1	4.910
Hobøl	4.589	3	1.530	1	4.589
Eidsberg	10.321	5	2.064	1	10.321
Marker	3.515	3	1.172	2	1.758
Skiptvet	3.432	2	1.716	1	3.432
Trøgstad	4.992	3	1.664	1	4.992
Totalt	46.083	22		9	

Landsgjennomsnittet for antall innbyggere pr. returpunkt for glass- og metallemballasje ligger på 2.000 innbyggere, men det vanlige er 1.000 – 1.600 innbyggere (mindre kommuner og tettsteder). De store byene trekker snittet opp.

Stegen Avfallsanlegg har, i tillegg til å være et mottaksanlegg for de fleste typer avfall, også følgende funksjoner:

- Innsamling av glass-/metallemballasje fra returpunkter
- Innsamling av farlig avfall fra miljøstasjoner
- Kontroll av avfall til deponering
- Deponi for ikke gjenvinnbart restavfall
- Sortering av blandet næringsavfall
- Omlasting av kildesortert restavfall fra privathusholdningen for transport til forbrenning ved FREVARs anlegg i Fredrikstad
- Omlasting av kildesortert papir/papp/drikkekartong fra privathusholdningen for transport til sentralsortering ved Aanerød & Sønn AS i Moss
- Omlasting av kildesortert plastemballasje fra privathusholdningen for transport til HIAS på Hamar
- Omlasting av kildesortert matavfall fra privathusholdningen for transport til kompostering ved Halden Resirkulering AS i Halden
- Omlasting av kildesortert glass-/metallemballasje fra privathusholdningen for transport til Norsk GlassGjenvinning AS i Moss.
- Omlasting av jern, trevirke, papp fra næringslivet og Gjenbruksstasjonen for transport til materialgjenvinning

- Mottak, sortering og klargjøring (reemeballing, deklarerer) av farlig avfall
- Mottak og pressing av bilvrak
- Lagring av oppsamlingsutstyr for avfall

Stegen Gjenbruksstasjon (Åpningstider: Mandag: 07.30-19.00, Tirsdag-fredag: 07.30-16.00)
IØR har etablert en egen mottaksplass ved Stegen Avfallsanlegg for mindre mengder avfall fra oppussing og opprydding, som leveres med personbil, liten varebil og eventuelt med varehenger. IØR har dessuten i samarbeid med Frivillighetssentralen i Askim etablert et mottak for brukte brukbare gjenstander for ombruk. Marker kommune har også en mottaksstasjon for grovavfall som videretransporteres til Stegen Avfallsanlegg.

Hytterrenovasjon

Det er etablert egen oppsamlings- og innsamlingsordning for hytter og fritidsboliger i enkelte av IØRs eierkommuner i sommerhalvåret. Dette gjelder kommunene Spydeberg, Eidsberg, Marker, Skiptvet og Trøgstad. Ordningen er basert på utplasserte containere/beholdere for restavfall, mens noen av kommunene har prøveordninger for andre fraksjoner.

Hjemmekompostering

Husholdningen kan etter nærmere bestemmelser få godkjenning til å drive med hjemmekompostering av matavfall. Kompostering av matavfall må være i samsvar med IØRs bestemmelser og følge helsemyndighetenes krav til hjemmekompostering. Frivillig hjemmekompostering forutsetter bruk av utstyr som tilfredsstiller kommunenes og IØRs krav. IØR har ikke innført subsidiering ved kjøp av kompostbenge eller reduksjon i renovasjonsgebyret for de som driver med hjemmekompostering. Ingen av kommunene har egen lokal forskrift om hjemmekompostering.

Tilleggsavstand

Det er ønskelig at abonnentene plasserer oppsamlingsenhetene så nærme kjørbare vei som mulig, men abonnentene har anledning til å plassere oppsamlingsenhetene inntil 15 meter fra kjørbare vei. Definisjonen på kjørbare vei er vei som har snuplass og dessuten kurvatur, stigningsforhold, bredde og styrke til å tåle et renovasjonskjøretøy. Langs veien må det ikke være greiner eller annet som kan hindre renovasjonsbilen. Om vinteren må veien og eventuell snuplass være brøytet og om nødvendig strødd. Abonnenter med en gangavstand på over 15 meter fra oppsamlingsenhetene og til kjørbare vei må betale et gangtillegg for hver 5. meter.

Dunk til bleier

IØR startet i 2006 med gratis utlån av egen beholder til de med stort forbruk av bleier. Ordningen medfører ingen økning i renovasjonsgebyret. Når behovet ikke lenger er tilstede, må abonnent bringe dunken tilbake til IØR.

Blå tilleggsvfallsekk

Abonnenter som har mer restavfall enn det er plass til i sekkestativet kan kjøpe blå tilleggsvfallssekker som settes ved siden av sekkestativet, og hentes på samme dag som den vanlige restavfallssekken.

Farlig avfall - kampanje

Farlig avfall kan leveres til miljøstasjonene i IØRs eierkommuner hele året, men i tillegg til dette gjennomføres det en farlig avfall-kampanje i alle kommunene vår og høst.

2.3 Forsøpling/ulovlige fyllinger

Det er flere typer forsøpling:

- Generell forsøpling i naturen langs veier og andre steder der folk beveger seg.
- Forsøpling på egen eiendom
- Ulovlig fyllinger

I følge forurensningslovens §28 må ingen ”*tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan virke skjæmmende eller være til skade eller ulempe for miljøet.*”

Hvis kommunene finner ut hvem som er ansvarlig for forsøplingen på andres eiendom gis det pålegg om å rydde opp med hjemmel i forurensningsloven. Hvis ikke så skjer, foretas det opprydding for den ansvarliges regning.

Hvis kommunene mottar klager på forsøplede eiendommer eller ulovlige fyllinger, sender kommunen ut en henstilling om å rydde opp på eiendommen. Hvis ikke så skjer, sendes det ut et pålegg om opprydding med hjemmel i forurensningsloven og plan- og bygningsloven.

2.4 Brenning av avfall

I henhold til forurensningsloven er det forbudt med åpen brenning av avfall og brenning av avfall i småovner, men kommunene har anledning til å innføre lokale forskrifter med visse unntak. Ingen av IØRs eierkommuner har egen forskrift om åpen brenning av avfall og brenning av avfall i småovner, noe mange andre kommuner har.

2.5 Informasjon

En avfallskalender sendes ut hvert år i desember til alle abonnenter med informasjon om innsamling- og bringeordningen for husholdningsavfall. Avfallskalenderen viser hvilke typer avfall som hentes og når det hentes av renovatør. Det annonseres også etter behov. IØR sender også ut pressemeldinger om saker med almen interesse.

3. AVFALLSMENGDER OG -SAMMENSETNING

3.1 Husholdningsavfall

Tabell 3.1 viser hvor mye husholdningsavfall som er samlet inn i perioden 1995 til 2006. Farlig avfall, EE-avfall, hageavfall og annet avfall som er levert direkte fra husholdningen til Stegen Gjenbruksstasjon og de kommunale miljøstasjonene er ikke inkludert i avfallsmengdene.

Tabell 3.1 Husholdningsavfall 1995 – 2006 (tonn)

Avfallstype	1995 ^{*)}	1996 ^{*)}	1997	1998 ^{*)}	1999	2000 ^{*)}
Restavfall	4.513	5.204	5.616	5.496	5.573	5.715
%-økning (1995)		15,3 %	24,4 %	21,8 %	23,5 %	26,6 %
Papir/Papp	1.422	1.526	1.771	1.881	2.004	1.734
%-økning (1995)		7,3 %	24,5 %	32,3 %	40,9 %	21,9 %
Matavfall	1.140	1.208	1.071	1.069	1.224	1.349
%-økning (1995)		6,0 %	-6,1 %	-6,2 %	7,3 %	18,3 %
Plastemballasje	143	145	161	123	127	148
%-økning (1995)		1,8 %	13,2 %	-13,5 %	-11,0 %	3,8 %
Glass-/metallemballasje	170	180	261	402	357	353
%-økning (1995)		5,9 %	53,5 %	136,5 %	109,8 %	107,9 %
Til sammen:	7.387	8.263	8.879	8.972	9.284	9.298
Til deponi	4.513	5.204	5.616	5.496	5.573	5.715
Til deponi fra gjenvinningsstasjon	?	?	?	?	743	859
Til forbrenning						
Til gjenvinning	2.875	3.059	3.264	3.476	3.711	3.584
%-økning (1995)		6,4 %	13,5 %	20,9 %	29,1 %	24,7 %
Kildesorteringsgrad	38,9 %	37,0 %	36,8 %	38,7 %	40,0 %	38,5 %

Avfallstype	2001	2002	2003	2004	2005 ^{*)}	2006
Restavfall	5.836	6.062	6.246	6.508	6.604	6.939
%-økning (1995)	29,3 %	34,3 %	38,4 %	44,2 %	46,3 %	53,7 %
Papir/Papp	1.826	1.747	1.763	2.035	2.512	2.605
%-økning (1995)	28,4 %	22,9 %	24,0 %	43,1 %	76,6 %	83,2 %
Matavfall	1.350	1.393	1.408	1.795	1.843	1.887
%-økning (1995)	18,4 %	22,2 %	23,5 %	57,5 %	61,7 %	65,5 %
Plastemballasje	135	126	123	130	215	267
%-økning (1995)	-5,5 %	-11,8 %	-13,7 %	-8,6 %	50,9 %	86,7 %
Glass-/metallemballasje	418	408	489	473	502	455
%-økning (1995)	146,0 %	140,1 %	187,6 %	178,0 %	195,3 %	167,6 %
Til sammen:	9.564	9.736	10.029	10.942	11.675	12.151
Til deponi	5.836	6.062				
Til deponi fra gjenvinningsstasjon	899	969	1.255	859	976	1.328
Til forbrenning			6.246	6.508	6.604	6.939
Til gjenvinning	3.729	3.674	3.783	4.433	5.072	5.214
%-økning (1995)	29,7 %	27,8 %	31,6 %	54,2 %	76,4 %	81,4 %
Kildesorteringsgrad	39,0 %	37,7 %	37,7 %	40,5 %	43,4 %	42,9 %

- *) Endringer: 1995: Oppstart kildesortering: Restavfall, papir/papp, plastemballasje og matavfall hentes hver 2. uke. Restavfall til deponi, matavfall til svinefôr, resten til materialgjenvinning.
- 1996: Endret hentefrekvens i sommerhalvåret innføres: Matavfall hver uke og papir/papp og plastemballasje hver 4. uke.
- 1996: Oppstart innsamling av drikkekartong sammen med papir/papp fra oktober 1996.
- 1996: Matavfallet leveres til kompostering fra desember 1996.
- 1998: Oppstart innsamling av metallemballasje sammen med glassemballasje.
- 2000: Ukentlig innsamling av matavfall innføres for hele året. Det fører til at papir/papp og plastemballasje hentes hver 4. uke hele året.
- 2003: Restavfallet leveres til forbrenning.
- 2005: Oppstart innsamling av plastemballasje i egen gjennompekt plastsekk. Papir, papp og drikkekartong skal legges i begge dunkene nederst i kildesorteringsskapet og hentes hver 2. uke mot hver 4. uke tidligere.

Endringen i innsamlingsordningen fra og med 2005 har helt klart resultert i økt kildesortering av papir/papp og plastemballasje.

3.2 Næringsavfall

Tabell 3.2 viser hvor mye næringsavfall som er mottatt i perioden 1995 til 2006.

Tabell 3.2 Næringsavfallavfall 1995 – 2006 (tonn)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Til deponi	16.414	19.948	15.632	15.859	16.023	17.608
%-økning (1995)		21,5 %	-4,8%	-3,4 %	-2,4 %	7,3 %
Til gjenvinning	3.118	3.969	4.236	4.653	3.404	4.610
%-økning (1995)		27,3 %	35,8 %	49,2 %	9,2 %	47,9 %
Til sammen:	19532	23.917	19.868	20.512	19.427	22.218

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Til deponi	21.324	24.404	15.375	13.204	14.136	24.815
%-økning (1995)	29,9 %	48,7 %	-6,3 %	-19,6 %	-13,9 %	51,2 %
Til gjenvinning	4.644	4.605	4.865	4.299	4.171	6.114
%-økning (1995)	48,9 %	47,7 %	56,0 %	37,9 %	33,8 %	96,1 %
Til sammen:	25.968	29.009	20.240	17.503	18.307	30.929

Tabellen over viser at mengde næringsavfall til deponi varierer mye fra år til år.

3.3 Farlig avfall

Tabell 3.4 viser hvor mye farlig avfall som er mottatt fra husholdning og næringsliv i perioden 1996 til 2006.

Tabell 3.4 Mottatt farlig avfall fra husholdning og næringsliv 1995 – 2006 (tonn)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Vanlig farlig avfall	12	23	18	28	28	31
Bilbatterier	34	111	219	217	240	48
Spillolje	70	40	49	41	30	31
Impregnerert trevirke						
Til sammen:	116	174	286	286	298	110

	2001	2002	2003 ^{**)}	2004	2005	2006
Vanlig farlig avfall	29	47	54	61	101	94
Batterier	61	58	66	56	42	31
Spillolje	22	24	37	50	50	50
Impregnerert trevirke			65	83	108	347
Til sammen:	112	129	222	250	301	350

**) Endringer: 2003: Impregnerert trevirke klassifiseres som farlig avfall.

3.4 Elektronisk- og elektrisk avfall (EE-avfall)

Tabell 3.4 viser hvor mye EE-avfall som er mottatt fra husholdning og næringsliv i perioden 1999 til 2006. Innsamling av EE-avfall ble innført f.o.m. 1999 gjennom egen forskrift.

Tabell 3.4 Mottatt EE-avfall fra husholdning og næringsliv 1996 – 2006 (tonn)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EE-avfall	192	264	353	402	300	268	307	427
Næringsselektro	9	32	80	49	125	143	134	92
Til sammen:	201	296	433	451	425	411	441	490

3.5 Stegen avfallsdeponi

Totalt mengde avfall deponert ved Stegen siden starten i 1974 er vurdert til ca. 360.000 tonn (ca. 400.000 – 500.000 m³) pr. 1. januar 2006. Disponibelt volum til deponiformål pr. 1. januar 2006 er anslått til ca. 555.000 m³.

IØR har søkt om ny konsesjon for deponering av typer og mengder avfall som vist i tabell 3.3.

Tabell 3.3 Fremtidig mengder til deponi fra 2009

Avfallstype		Årlig mengde
Privathusholdninger	Beredskapsvolum i forhold til streik, teknisk svikt o.a.	1.000 tonn/år
	Ikke gjenvinnbart restavfall	2.000 tonn/år
Næringsavfall	Ikke gjenvinnbart restavfall	20.000 tonn/år
Avfallsbehandling (ikke avtalt)	Bunnaske avfallsforbrenningsanlegg	10.000 tonn/år

4. ADMINISTRATIVE OG ORGANISATORISKE FORHOLD

4.2 Organisering

Indre Østfold Renovasjon IKS (IØR) er en interkommunalt virksomhet som er opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper (lov av 29. januar 1999 nr. 6). Organiseringen av selskapet er beskrevet i en egen selskapsavtale.

Selskapet er eid av kommunene Askim, Eidsberg, Marker, Skiptvet, Spydeberg, Hobøl og Trøgstad, der eierandelen beregnes ut fra antall registrerte abonnenter foregående år. Dvs. siste avlagte regnskap.

IØR's formål og ansvarsområde er å:

- a. drive fyllplass og behandlingsanlegg for avfall.
- b. innhente nødvendige tillatelser og konsesjoner.
- c. sørge for transportapparat for innsamling av det avfall eierkommunene har ansvaret for.
- d. sørge for god forretningsmessig drift av anlegg og serviceapparat.
- e. utvikle nye tjenestetilbud for service, renovasjon og avfallsbehandling.
- f. delta i eller samarbeide med andre selskaper for å optimalisere driften.

Selskapet ledes av et representantskap og et styre.

Representantskapet har 14 representanter. Hver av eierkommunene har 2 representanter med personlige vararepresentanter. Representantskapet skal etter ny praksis for IKS ordinært tre sammen 2 ganger i året etter at revidert regnskap og grunnlaget for kommende budsjett-rammer foreligger, og når budsjettene er styrebehandlet.

Styret velges av representantskapet og har 10 medlemmer med personlige varamenn, hvorav 2 velges fra Askim kommune, 2 fra Eidsberg kommune, 1 fra hver av de øvrige kommunene og 1 fra de ansatte. Hvert medlem skal ha en personlig vararepresentant.

Styret står ansvarlig for selskapets totale drift, mens administrasjonen forestår den daglig driften av selskapet.

Den enkelte deltakende kommune kan med ett års varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet. Det må forhandles om betingelser ved uttreden med utgangspunkt i Lov om interkommunale selskaper, § 30.

IØR har satt bort arbeidet med innsamling av husholdningsavfallet til RenoNorge AS. Kontrakten med RenoNorge AS utløper 31.12.2010.

4.2 Ansvar og arbeidsfordeling

Ansvar og arbeidsfordeling mellom IØR og eierkommunene er fremstilt i tabellen under.

Tabell 4.1 Ansvar og arbeidsfordeling mellom IØR og eierkommunene

Arbeidsoppgave	Ansvar	Utfører
Innsamling av husholdningsavfall	IØR	RenoNorge AS
Tømming av containere for glass-/metallemballasje	IØR	RenoNorge AS
Tømming av miljøstasjonene for farlig avfall	IØR	IØR
Klagebehandling	IØR/kommunen	IØR/kommunen
Utsetting av oppsamlingsutstyr for husholdningsavfall	Kommunen	Kommunen
Registrering av nye abonnenter	Kommunen	Kommunen
Fakturering og innkreving av avfallsgebyr fra abonnentene	Kommunen	Kommunen
Oppfølging med forsøpling/ulovelige fyllinger	Kommunen	Kommunen
Oppfølging med brenning av avfall	Kommunen	Kommunen

IØR foreslo i 2005 overfor eierkommunene å overta all kontakt med husholdnings-abonentene mot et påslag i refusjonsprisen på max kr 100,- pr. abonnent pr. år v/ 30% deltagelse. IØR har pr. i dag ikke mottatt positive tilbakemeldinger på dette. Etter ønske fra representantskapet vil dette bli tatt opp på nytt i avfallsplanarbeidet.

5. ØKONOMISKE FORHOLD

5.1 Regnskap til IØR IKS

IØRs årsregnskap for de 2 foregående år viser følgende resultat:

Tabell 5.1 Inntekter og utgifter 2004 og 2005 – IØR IKS

	2004	2005
Driftsinntekter	38.634.912,-	39.315.101,-
Driftskostnader	-40.645.332,-	-42.221.549,-
Driftsresultat	-2.010.420,-	-2.906.448,-
Finansposter	532,-	-112.997,-
Årsresultat	-2.009.888,-	-3.019.445,-

5.2 Gebyrer mv.

Renovasjonsgebyr

IØR beregner årlig sine kostnadene forbundet med innsamling og behandling av husholdningsavfall for eierkommunene. Etter selvkostprinsippet videresendes regninga til eierkommunene i forhold til antall abonnenter. Denne refusjonsprisen pr. abonnent for perioden 2001 – 2007 er vist i tabell 5.2.

Tabell 5.2 IØRs refusjonspris pr. abonnent for 2001 – 2007 (eks. mva.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
IØRs refusjonspris	834,-	892,-	954,-	983,-	1.032,-	1.252,-	1.330,-

IØRs eierkommuner har anledning til å legge på et påslag til refusjonsprisen til IØR for å dekke sine egne utgifter med renovasjonen i sin kommune. Renovasjonsgebyret for 2005 og 2006 til abonnentene i kommunen er vist i tabell 5.3.

Tabell 5.3 Renovasjonsgebyret i IØRs eierkommuner 2005 og 2006 (eks. mva.)

Kommune	2005	2006	Tilleggservice i kommunal regi
Askim	1.000,-	1.330,-	
Skiptvet	1.080,-	1.350,-	
Trøgstad	1.245,-	1.458,-	Tilleggsavtale med RenoNorge AS vedr. henting av avfall på små veier med for få abonnenter i hht. IØRs kontrakt med renovatør.
Eidsberg	1.290,-	1.355,-	
Hobøl	1.311,-	1.355,-	Gratis levering av et hengerlass med avfall pr. abonnent.
Spydeberg	1.320,-	1.543,-	Gratis henting og levering av hageavfall. Kommunen betaler for restavfallstativet.
Marker	1.350,-	1.570,-	Egen mottaksstasjon for avfall.

Landsgjennomsnittet ligger på kr 1.882,- pr. abonnent for 2006. Dette er en økning på 3 % i forhold til 2005. Gebyret er høyest i kommunene i Finnmark med et snitt på kr 2.363,- pr. år.

mens Oslo har det laveste med kr 1.469,- pr. år. Kommunene i Østfold har i snitt hatt den største økningen med 11 %, mens det for kommunene i Akershus i snitt har vært en nedgang på 6 % fra året før. Kommunene i Sør-Trøndelag, Vest-Agder og Hordaland har òg i snitt satt ned gebyrene.

Tilleggsavstand

Abonnenter med mye restavfall og lang avstand til kjørbar vei (>15 meter) må betale tilleggsgebyrer. Tabell 5.4 viser de ulike satsene.

Tabell 5.4 Tilleggsgebyr for mye restavfall og lang gangavstand

Tilleggstjeneste	Gebyrstseter		
Mer restavfall enn det er plass til i sekkestativet (2006)	15 kr pr. blåsekk (inkl. mva.)		
	15 – 20 m	20 – 25 m	25 – 30 m
Gangavstand > 15 meter (2002)	143 kr (eks. mva.)	286 kr (eks. mva.)	429 kr (eks. mva.)

Stegen Gjenbruksstasjon

Avfall fra oppussing og opprydding, som ikke regnes som vanlig husholdningsavfall, kan leveres til Stegen Gjenbruksstasjon til følgende priser som vist i tabellen under.

Tabell 5.5 Prislister for 2006 for levering av avfall til Stegen Gjenbruksstasjon (inkl. mva.)

Avfallstype	Pris
Blandet avfall – Inntill 3 sekker	50 kr
Blandet avfall – Inntill 1 m ³	100 kr
Blandet avfall – 1- 3 m ³	200 kr
<i>Avfallsbesitter må sortere avfallet sitt selv på Gjenbruksstasjonen.</i>	
Kun løv og/eller gress	Gratis
Annet hageavfall – Inntill 1 m ³	35 kr
Annet hageavfall – 1- 3 m ³	100 kr
Farlig avfall ekskl. impregnert trevirke / eternitt	Gratis
Impregnert trevirke / eternitt (pr. tonn)	1.250 kr
EE-avfall	Gratis
Papir	Gratis
Papp	Gratis
Jern og metaller	Gratis
Plastemballasje	Gratis

5.3 Avsetningsforhold for husholdningsavfall

Innsamlingskostnad pr. tonn og avsetningskostnad/inntekt pr. tonn ved dagens innsamlingsordning for husholdningsavfall er beregnet utifra regnskapstall og mengder husholdningsavfall for 2005. Dette er vist i tabell 5.6.

Tabell 5.6 Innsamlingskostnad og økonomiske avsetningsforhold for husholdningsavfall i 2005¹⁾

	Mengde (tonn)	Transport (kr/år)	Behandling (kr/år)	Transport (kr/tonn)	Behandling (kr/tonn)	Totalt (kr/tonn)
Innsamling ²⁾	11.174	-14.810.861,-		-1.325,-		-1.325,-
Papp/papir/kartong ²⁾	2.512		438.933,-		175,-	175,-
Plastemballasje ²⁾	215	-78.084,-	107.162,-	-363,-	498,-	135,-
EE-avfall	300		35.274,-		118,-	118,-
Glass/metall	502	-107.694,-	124.590,-	-215,-	248,-	34,-
Matavfall ²⁾	1.843	-265.238,-	-1.076.801,-	-144,-	-584,-	-728,-
Restavfall ²⁾	6.604	-524.448,-	-4.675.366,-	-79,-	-708,-	-787,-
	11.976	-975.462,-	-5.046.208,-			

¹⁾ Alle kostnader er ekskl. egne omlastningskostnader.

²⁾ Innsamlingskostnadene for avfallstypene i henteordningen er ikke inkl. i kostnadene for den enkelte avfallstype.

Av tabellen ser man at ved dagens innsamlingsordning er det mest lønnsomt å sortere ut papir/papp/drikkekartong, mens restavfall er den minst lønnsomme avfallsfraksjonen.

Tabellen under viser hvor husholdningsavfallet leveres, hvordan det behandles, samt hva det blir til.

Tabell 5.7 Oversikt over gjenvinningsbedrifter av husholdningsavfall

Avfallstype	Leverert til	Behandling	Blir til
Papp og papir	Norske Skog	Mekanisk materialgjenvinning	Nye papirprodukter - f.eks. brevark, konvolutter
Drikkekartong	Hurum Fabrikker	Mekanisk materialgjenvinning	Nye papirprodukter - f.eks. brevark, konvolutter
Plastemballasje	HIAS	Sortering, mekanisk/kjemisk materialgjenvinning	Nye plastprodukter - f.eks. poser, rør, klær, metanol
EE-avfall	Stena Miljø	Demontering, mekanisk materialgjenvinning	Nye plast-, metall- og glassprodukter m.m.
Glass-/metall-emballasje	Norsk Glass-/Metall-gjenvinning	Sortering, mekanisk materialgjenvinning	Nye glass-/metallprodukter, isolasjon, glassbetong
Matavfall	Halden Resirkulering	Kompostering	Jord
Restavfall	FREVAR	Forbrenning	Energi

6. EVALUERING AV GJELDENE AVFALLSPLAN

6.1 Hovedmål

Indre Østfold Renovasjon IKS har foretatt en vurdering av status for avfallssektoren i kommunene i forhold til målsettingene i avfallsplanen for 1996-99. Tabell 6.1 viser de sentrale hovedmålene fra avfallsplanen 1996-99 innen ulike områder.

Tabell 6.1 Hovedmål i avfallsplan 1996 - 99

Tema	Målsetting
1. Avfallsminimering	IØR og medlemskommunene skal være en pådriver overfor organisasjoner og næringsliv for gjennom samarbeid å redusere avfallsgenereringen.
2. Kildesortering og gjenvinning	Ved valg av løsninger for økt gjenvinning skal de samfunnsøkonomiske kostnadene legges til grunn. Verdiene i avfallet søkes utnyttet gjennom økt grad av gjenvinning i form av direkte ombruk, materialgjenvinning, kompostering eller energiutnyttelse. Mengde innsamlet spesialavfall skal økes.
3. Avfallsanlegg	Sørge for at avfallsmengden som sluttdisponeres på Stegen begrenses i størst mulig grad. Sluttbehandling av avfallet som ikke kan ombrukes eller gjenvinnes skal ivaretas på en samfunnsøkonomisk og miljømessig forsvarlig måte.
4. Økonomi	Renovasjonen i IØR-området skal gjennomføres slik at miljømessige og helsemessige sider ivaretas. Løsningene som velges skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme samtidig som de utføres til lavest mulig kostnad for innbyggerne. IØRs renovasjonstilbud overfor det private næringsliv skal være konkurransedyktig med det private renovatører tilbyr.
5. Informasjon	Sørge for at informasjon om dagens løsninger og resultater som høstes gjøres kjent, slik at lokalbefolkningen, næringslivet og andre aktører som kan bidra til reduksjon av avfallsproblemene til enhver tid kan nyttiggjøre eksisterende system best mulig.

6.2 Tiltak og oppnådde resultater

Tabell 6.2 viser en oversikt over tiltak og oppnådde resultater i forhold til målene i avfallsplanen 1996 – 1999.

Tabell 6.2 Tiltak og oppnådde resultater i forhold til målene i avfallsplanen 1996-1999.

Tiltak	Status	Vurdering (- / 0 / +)																											
<u>Avfallsminimering</u>																													
<ul style="list-style-type: none"> • Opprette ordninger i samarbeid med næringslivet og organisasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med hagelag om hjemmekomposteringskurs. • Samarbeid med Frivillighetssentralen i Askim om mottak av brukbare brukte ting for ombruk. 	+																											
<ul style="list-style-type: none"> • Miljøkrav ved kommunale innkjøp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke innført i nevneverdig grad. Kan bli bedre på dette. 	-																											
<ul style="list-style-type: none"> • "Grønt kontor" i kommunene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flinke på utsortering av papir. Kan bli bedre på andre avfallstyper. • Kontaktperson i hver kommune på renovasjon oppnevnt. 	0																											
<ul style="list-style-type: none"> • Holdningsskapende informasjonstiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flere avfallsminimerende tiltak er beskrevet i den årlige avfallskalenderen. • Flere kommuner har arbeidet med dette gjennom Lokal Agenda 21. 	+																											
<u>Kildesortering/gjenvinning (husholdning)</u>																													
<ul style="list-style-type: none"> • Innsamling av drikkekartong 	<ul style="list-style-type: none"> • Innført oktober 1999. 	+																											
<ul style="list-style-type: none"> • Nedsette et utvalg for drøfting av avfallsspørsmål 	<ul style="list-style-type: none"> • IØR innkaller jevnlig kontaktpersonene på renovasjon fra kommunene til møte. 	+																											
<ul style="list-style-type: none"> • Utrede differensiering av renovasjonsgebyrene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Har blitt vurdert, men ikke grundig utredet. 	0																											
<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre sorteringsanalyse av husholdningsavfallet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sorteringsanalyse ble gjennomført oktober 1997. Se kapittel 6.3. 	+																											
<ul style="list-style-type: none"> • Hindre ulovelig deponering og avfallsforbrenning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er ikke arbeidet spesielt med dette, men fulgt opp når slike saker har blitt avdekket. 	-																											
<ul style="list-style-type: none"> • Utrede tilsynsordning for hjemmekompostering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utredet. 	-																											
<ul style="list-style-type: none"> • Gjenvinningsmål: <ul style="list-style-type: none"> ○ Restavfall: 50% innen 1997 ○ Papir: 70% innen 1998 ○ Drikkekartong: 50% innen 1997 ○ Plastemballasje: 170 t innen 1998 ○ Matavfall: 80% innen 1997 ○ Glassemballasje: 50 t økn. fra 1995 ○ Metallemballasje: 20% innen 1999 ○ Farlig avfall: Øke mengden (95) 	<ul style="list-style-type: none"> • Status <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1997</th> <th>2005</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>○ Restavfall</td> <td>37 %</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>○ Papir:</td> <td>85 %</td> <td>? *)</td> </tr> <tr> <td>○ Drikkekartong:</td> <td>35 %</td> <td>? *)</td> </tr> <tr> <td>○ Plastemballasje:</td> <td>161 t</td> <td>215 t</td> </tr> <tr> <td>○ Matavfall</td> <td>55 %</td> <td>? *)</td> </tr> <tr> <td>○ Glassemballasje:</td> <td>90 t økn.</td> <td>270 t økn.</td> </tr> <tr> <td>○ Metallemballasje:</td> <td>?</td> <td>? *)</td> </tr> <tr> <td>○ Farlig avfall:</td> <td>6 t økn.</td> <td>89 t økn.</td> </tr> </tbody> </table> *) Ingen sorteringsanalyse gjennomført siden 1997. 		1997	2005	○ Restavfall	37 %	45%	○ Papir:	85 %	? *)	○ Drikkekartong:	35 %	? *)	○ Plastemballasje:	161 t	215 t	○ Matavfall	55 %	? *)	○ Glassemballasje:	90 t økn.	270 t økn.	○ Metallemballasje:	?	? *)	○ Farlig avfall:	6 t økn.	89 t økn.	<ul style="list-style-type: none"> - + - 0 - + 0 +
	1997	2005																											
○ Restavfall	37 %	45%																											
○ Papir:	85 %	? *)																											
○ Drikkekartong:	35 %	? *)																											
○ Plastemballasje:	161 t	215 t																											
○ Matavfall	55 %	? *)																											
○ Glassemballasje:	90 t økn.	270 t økn.																											
○ Metallemballasje:	?	? *)																											
○ Farlig avfall:	6 t økn.	89 t økn.																											

<i>Kildesortering/gjenvinning (næringslivet)</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Det gjennomføres en utredning for å vurdere best mulig tilrettelegging for avfallsreduksjon og kildesortering/gjenvinning av næringsavfall. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen utredning gjennomført, men gjennom prisdifferensiering ved levering av næringsavfall fremmes kildesortering og gjenvinning. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Eksisterende lover og forskrifter kan i større grad brukes for å få bedre kontroll og oversikt over næringsavfall. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utnyttet fullt ut. 	0
<ul style="list-style-type: none"> • Det innføres særskilt renovasjon av matavfall/matrester fra bedrifter som omsetter mat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke innført, men enkelte bedrifter har inngått avtaler med private bedrifter om transport og behandling av matavfall. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Det innføres særskilt renovasjon av risikoavfall fra helseinstitusjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Innsamling av risikoavfall er etablert, men ikke i IØR sin eller kommunal regi. 	0
<ul style="list-style-type: none"> • Hindre deponering og avfallsforbrenning som er helseskadelig eller antatt å kunne føre til helseskader. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er ikke arbeidet spesielt med dette, men fulgt opp når slike saker har blitt avdekket. • Blandet næringsavfall kontrolleres ved mottak til Stegen Avfallsanlegg for å begrense mulig deponering av helse- og miljøskadelige stoffer. Kamera montert ved vekt. 	0
<i>Avfallsanlegg</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføring av miljøteknisk grunnundersøkelse ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 grunnvannsbrønner er nedsatt for å kunne kontrollere grunnvannspåvirkning. 	+
<ul style="list-style-type: none"> • Nedsetting av kontrollbrønner for sivevannsmåling, kontroll og analyser ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført. 	+
<ul style="list-style-type: none"> • Utrede behovet for sivevannsbehandlingsanlegg ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utredet. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Nedsetting av gassbrønner og gjennomføring av prøvepumpingsprogram for gassanlegg ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført. 	+
<ul style="list-style-type: none"> • Etablering av gassanlegg ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gassanlegg etablert. Gassen brukes til oppvarming av Gjenbruksstasjonen og AHSA-rensanlegg. Overskuddsmengden avfakles. 	+
<ul style="list-style-type: none"> • Etablering av sorteringsplate og binger for maskinell sortering av næringsavfall ved Stegen Avfallsanlegg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sorteringsplate er etablert med sorteringsmaskin. 	+
<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføring av tiltak mot nærmiljøulempen ved Stegen Avfallsanlegg i.h.t. utslippstillatelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forsøker å begrense arealet på det aktive fyllingsområdet gjennom jevnlig tildekking. • Satt opp høye gjerder rundt fyllingsområdet for å begrense flyveavfall til nærliggende naboer. • Løsning på problemene med mye måker gjenstår. 	0
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide plan for daglig drift og etterdrift i 30 år. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utarbeidet. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Etablere egen komposteringsløsning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke gjennomført. Matavfall ble levert til grisefôr i 1. del av planperioden, men fra desember 1996 ble matavfallet levert til sentralkompostering. 	0
<ul style="list-style-type: none"> • Miljøstasjonenes dekningsgrad i kommunene økes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke gjennomført. 	-

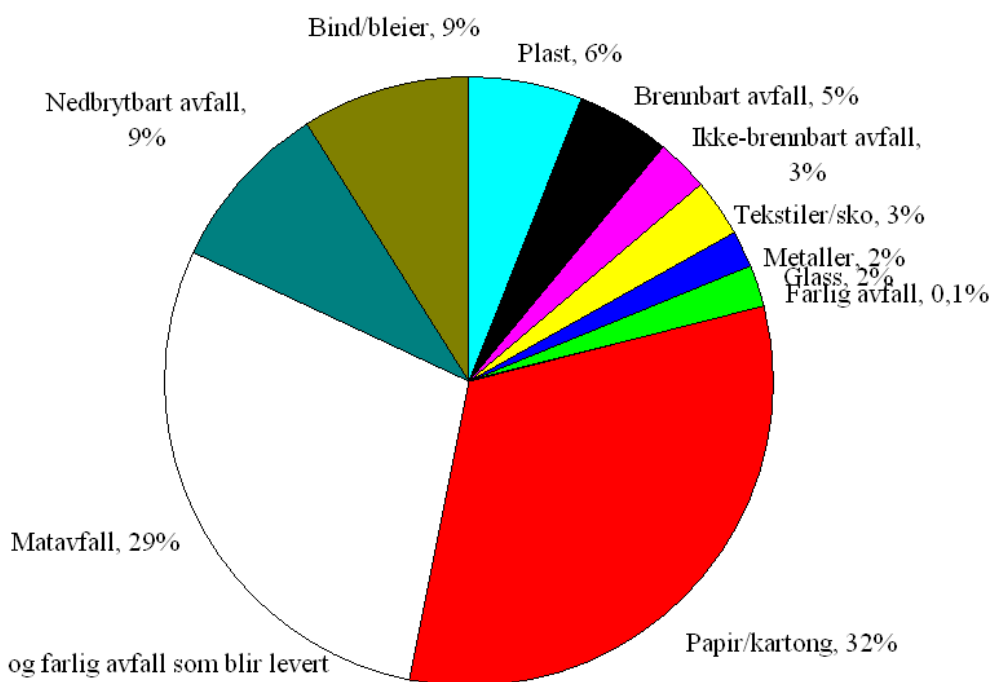
<ul style="list-style-type: none"> • Enkle gjenbruksstasjoner etableres i samarbeid med næringslivet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke gjennomført. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Utrede mulige modeller for organisering av mottak av døde dyr. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utredet. 	-
<i>Økonomi</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Dagens lovverk skal utnyttes mer effektivt for å bidra til å "styre" avfallsstrømmen på riktig måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utnyttet fullt ut. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Større grad av prisdifferensiering skal stimulere til økt sortering av ulike avfallsfraksjoner og motvirke at avfallet kommer på avveie. 	<ul style="list-style-type: none"> • En klar prisdifferensiering er innført for å fremme kildesortering og gjenvinning. 	+
<i>Informasjon</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides en informasjonsplan for informasjonsarbeid rettet mot husstandene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utarbeidet. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides en informasjonsplan for informasjonsarbeid rettet mot næringslivet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke utarbeidet. 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Det opprettes et "grønt telefon nr." i samtlige kommuner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Telefonnummer til kontaktpersonene på renovasjon i hver kommune er oppført på avfallskalenderen som deles ut til alle abonnenter hvert år. 	+

6.3 Sorteringsanalyse av husholdningsavfall i 1997

Høsten 1997 gjennomførte Indre Østfold Renovasjon en sorteringsanalyse av husholdningsavfall fra ulike boligtyper. Dette for å få økt kunnskap om avfallsproduksjonen fra husholdningen, samt kildesorteringsgraden.

Husholdningsavfallets sammensetning i 1997 er vist i diagrammet under:

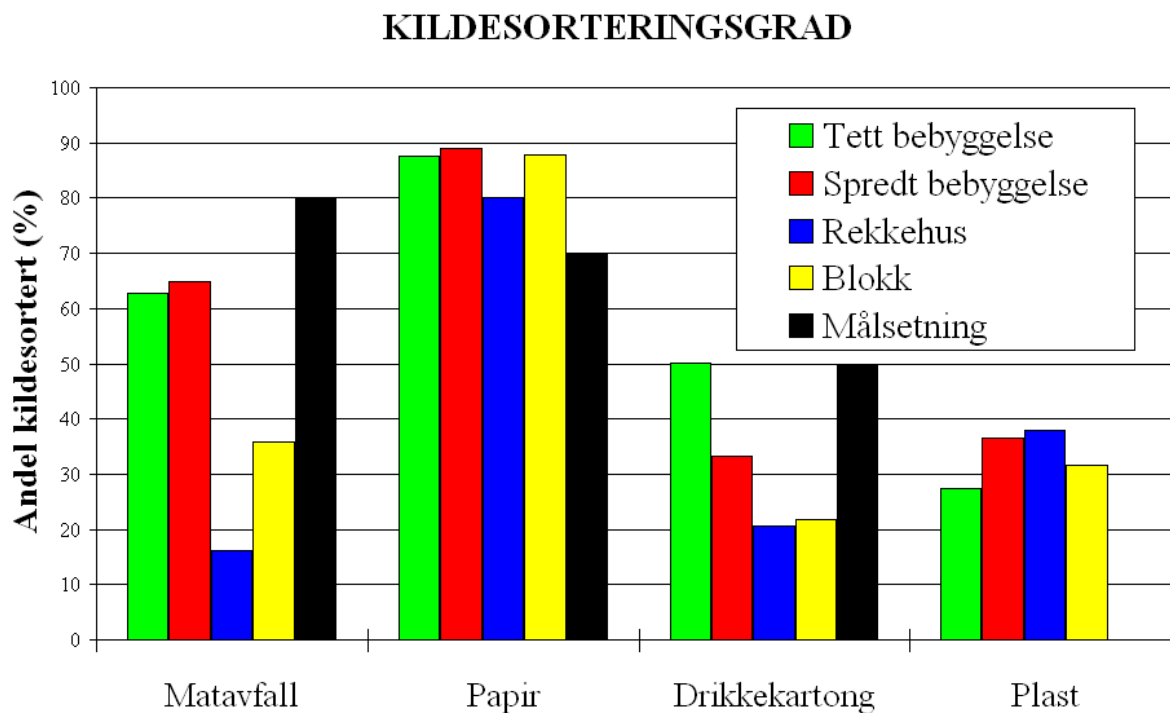
Diagram 6.1 Husholdningsavfallets sammensetning i 1997

Mengde glass og farlig avfall som blir levert til henholdsvis glasscontainerne og miljøstasjonene er ikke medregnet.

Kildesorteringsgraden av avfall som inngår i kildesorteringsordningen fra ulike boligtyper i forhold til målsetningen i avfallsplanen for 1996-1999, er vist i diagrammet under:

Diagram 6.2 Kildesorteringsgrad i 1997 - Husholdningsavfall

Som man ser av diagram 6.2 var husholdningen i 1997 flink til å sortere ut papir, men kan bli flinkere til å sortere ut matavfall og drikkekartonger fra restavfallet. Kildesorteringen i 1997 var bedre hos abonnenter med eget kildesorteringsskap. Ingen sorteringsanalyser er gjennomført siden den gang.

7. MÅL OG TILTAK

7.1 Overordnet mål

Hovedmål:

IØR og kommunene vil følge regjeringen sin hovedstrategi i arbeidet med å løse avfallsproblemene. Dette gir følgende prioriteringsrekkefølge for valg av løsninger:

- 1. Avfallsreduksjon - hindre at avfall oppstår.*
- 2. Ombruk.*
- 3. Materialgjenvinning.*
- 4. Forbrenning med energiutnyttelse.*
- 5. Deponering.*

Et viktig ledd i det forebyggende arbeid med å redusere avfallsmengden er tiltak og virkemidler rettet mot å unngå avfall oppstår, redusere avfall ved kilden og foreta ombruk av produkter.

IØR-kommunene har et godt utbygd kildesorteringssystem, der materialgjenvinning er foretrukket fremfor energiutnyttelse, blant annet for fraksjoner som plast, våtorganisk avfall og papp/papir. Det kan komme skjerpede krav fra EU når til gjelder krav til behandling av våtorganisk avfall og den norske miljøvernministeren har kommet med lignende signaler. Dette skal også ligge til grunn for vurdering av fremtidige løsninger for avfallsbehandling.

7.2 Avfallsreduksjon

Mål:

IØR og kommunene skal i planperioden arbeide for reduksjon av avfallsmengden i samsvar med sentrale nasjonale målsettinger.

Som beskrevet i kap. 1.1.2 om sentrale rammevilkår, angir Stortingsmelding nr. 21 (2004-2005) bl. a. følgende resultatmål for avfall:

Utviklingen i generert mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten.

Dette innebærer at IØR og kommunene bør arbeide aktivt for å redusere avfallsproduksjonen i planperioden. Dette kan skje både gjennom egen adferd, spesielt i forhold til innkjøp, men også overfor befolkning og næringsliv gjennom et aktivt informasjonsarbeid.

Miljøkrav i innkjøp

Det er i dag et interkommunalt innkjøpssamarbeid. Miljøkrav må i størst mulig grad innarbeides i dette samarbeidet.

Ombruk

Det vil være et viktig avfallsreducerende tiltak å tilrettelegge for økt ombruk av kasserte gjenstander fra privathusholdninger. IØR vil sammen med kommunene innta en aktiv rolle med videreutvikling av eksisterende ombruksvirksomhet på Stegen Avfallsanlegg. Det settes økt fokus på informasjon om ombruksordninger både til innbyggere og bedrifter. Det foreslås at nåværende virksomhet videreutvikles gjennom evt. tettere samarbeid med Frivillighetssentralen og andre organisasjoner. Basert på behov i forbindelse med evt. arbeidstrening, bør det vurderes om reparasjonsvirksomhet skal inngå.

Miljøfyrtårn

Miljøfyrtårn en mulighet for små og mellomstore bedrifter som det ikke vil være hensiktsmessig å sertifisere fullt ut etter ISO. Store virksomheter med komplekse miljøutfordringer anbefales ISO 14001 sertifisering (internasjonal sertifiseringsordning) og/eller EMAS registrering (EU's frivillige miljøstyrings- og miljørevisjonsordning). Hensikten med ordningen er å få hevet miljøstandarden i offentlig og privat virksomhet, og ordningen fokuserer på de fleste miljørelaterte forhold som energiforbruk, miljøvennlig innkjøp, avfallshåndtering, arbeidsmiljø mv. IØR har vedtatt at bedriften skal bli sertifisert i henhold til ISO 14001.

Mer informasjon om miljøfyrtårn finnes på nettstedet www.miljofyrtarn.no.

Det vises forøvrig til handlingsplanen gitt i kap. 8.

7.3 Sortering og gjenvinning

Hovedmål:

IØR-kommunene skal hvert år i planperioden øke utsorteringsgraden for de fraksjoner som det er etablert kildesorteringsordninger for. IØR-kommunene har som mål å bli blant de beste i landet når det gjelder utsortering av fraksjoner til materialgjenvinning. Praktisk talt alt farlig avfall og EE-avfall skal samles inn.

Metodeverktøy for måloppnåelse kan f.eks. være Kostra, plukkanalyser eller bench-marking.

Farlig avfall og EE-avfall

IØR og kommunene skal følge opp den varslede satsningen fra sentrale myndigheter innen farlig avfall. Dette betyr at kommunene skal arbeide for å øke innsamlingsgraden for farlig avfall fra privathusholdningene og fra bedrifter med mindre mengder farlig avfall pr. år (< 400 kg). De faste mottakene for farlig avfall i kommunene opprettholdes. I tillegg utvides tilbudet til husholdningne ved utdeling av oppsamlingsenheter som IØR besørger tømming av. Innsamlingsordning utredes nærmere i 2007.

IØR skal aktivt tilrettelegge for å øke innsamlingen av kasserte mobiltelefoner, og andre elektriske og elektroniske småapparater som finnes i husholdningene.

IØR vil prioritere informasjon rettet mot forsvarlig håndtering og disponering av farlig avfall og EE-avfall.

Innsamling av brukte tekstiler

I dag er containere for tekstiler utplassert sammen med IØRs containere for glass- og metallemballasje. Det skal i planperioden satses mer på informasjon om ulike innsamlingsordninger for klær, sko og andre tekstiler for å fremme ombruk.

Kildesortering for fritidsbebyggelse

I utgangspunktet gjelder renovasjonsforskriften også for fritidsbebyggelse. Det er utplassert fellescontainere på utvalgte steder beregnet for dette. Enkelte steder er det i tillegg plassert ut innsamlingsenheter for glass- og metallemballasje. Kommunene skal fortsatt ha fokus på mulighet for tilrettelegging for at flere hytter skal kildesortere. Dette kan være kildesortering av flere fraksjoner, f.eks. papir/papp, glass-/metallemballasje mv. I den sammenheng skal det blant annet vurderes bedre tilgjengelighet til hyttecontainere, bedre skilting og innkastluker på beholdere/containere.

Kartlegging av avfallssammensetning - plukkanalyser

Det er ikke siden 1996 gjennomført kartlegging av sammensetningen av avfall fra privat-husholdningene. Det er derfor vanskelig å vurdere utsorteringsgrad og måloppnåelse for fraksjoner som kan leveres til materialgjenvinning (papir, plast, våtorganisk, farlig avfall mv.).

For å kunne vurdere effektiviteten og kvaliteten i dagens innsamlingsordninger, er det behov for å gjennomføre plukkanalyser av både kildesorterte fraksjoner (henteordningen) og ikke minst av restavfall. Analyse av restavfall fra ulike deler av renovasjonsområdet og evt. også ulike boligtyper vil gi innsikt i variasjoner i avfallsproduksjon, nåværende sorteringsordningers effektivitet og aktuelle nye fraksjoner for utsortering. Særlig viktig i denne sammenheng er at plukkanalyser også vil gi grunnlag for vurdering av behovet for oppgradering av nåværende system for innsamling/mottak av farlig avfall og EE-avfall.

Resultatet fra plukkanalysene vil i tillegg gi grunnlag for utarbeidelse av målrettet informasjon til husholdningene om tilgjengelige sorteringsordninger.

Plukkanalyser skal gjennomføres (hvert 2-3 år) i planperioden (første analyse i 2007). NRFs manual for plukkanalyser (2005) bør benyttes i denne sammenheng.

Det vises forøvrig til handlingsplanen gitt i kap. 8.

7.4 Oppsamling, innsamling og mottak

Hovedmål:

Det skal til enhver tid benyttes hensiktsmessige oppsamlingsløsninger tilpasset brukernes behov og som bidrar til å nå målsettingene innen sortering/gjenvinning. Estetisk utforming av returpunkt skal prioriteres.

Henteordning

Det foreslås i utgangspunktet ingen nye kildesorteringsordninger for kommende planperiode. Det er i dag et omfattende hentesystem hvor det kildesorteres våtorganisk avfall, papp/papir/drikkekartong og plastemballasje.

Bruk av beholdere er fleksible i forhold til å tilpasse oppsamlingsvolumet etter brukernes behov. Beholderløsningen legger godt til rette for differensiering av gebyr.

Kvalitetsrevisjon av renovatør

Kommunene har ansvar og myndighet for innsamling og avvikskontroll av husholdningsavfallet hos abonnentene. Ordningen skal fungere optimalt og ikke medføre ulemper for abonnentene selv om den praktiske innsamlingen er tillagt renovatør. Det avholdes møter med renovatør årlig eller oftere ved behov. Det er dessuten møter (6-8 driftsmøter pr. år samt andre sporadiske møter) mellom kommunene og IØR som bidrar til en velfungerende innsamlingsordning.

IØR skal kontrollere renovatør(enes) kvalitetssystem og/eller internkontrollsystem samt gjennomføre kvalitetsrevisjon annet hvert år (jf handlingsplanen). Dette omfatter en formell dokumentgjennomgang der bl.a. dokumentasjon av overordnede arbeidsvilkår for ansatte i renovatørselskapene skal gjennomgås. Det er i renovasjonskontrakten fastsatt frister for korrigerende avvik. Renovatørene er ansvarlig for å dokumentere at avvikene er korrigert innen avtalt frist. Forsinkelse av slik dokumentasjon er kontraktsmessig belagt med dagmulkt.

Returpunkter

Dagens ordning med returpunkter for glass-/metallemballasje videreføres. Returpunktene skal ha en rasjonell og estetisk utforming. Containere vi har i dag er rasjonelle og økonomiske i bruk, men estetikk og antall bør forbedres. Antall innbyggere pr. returpunkt bør være som hva som er normalt i Norge, dvs. 1000 - 1600 innbyggere pr. punkt. I dag er det over 2200 innbygger pr. punkt, dvs. vi bør ha 8-10 returpunkter lokalisert i de største tettstedene. Nye tømmeplaner og varslingsrutiner for fulle containere må da på plass.

Det skal i planperioden også vurderes å oppgradere returpunktene til også å omfatte flere avfallsfraksjoner.

Gjenbruksstasjon

IØR har i dag en gjenbruksstasjon på Stegen Avfallsanlegg, i tillegg til den kommunale betjente stasjonen i Marker. Antall besøkende på gjenbruksstasjonen på Stegen er sterkt økende og det bør vurderes om et utvidet tilbud her. Dette kan være:

- flere stasjoner

- utvidet åpningstid
- andre måter f.eks. hentesystem eller mobil gjenbruksstasjon

Service

Med servicenivå for renovasjon menes i denne sammenheng summen av de ytelser innbyggerne mottar, og omfatter:

- kildesorteringstilbud
- mulighetene for individuelt tilpassede oppsamlings- og innsamlingsordninger
- tilgjengelighet for den enkelte til kildesortering

Tradisjonelt oppfattes henteordninger å ha en høyere servicegrad overfor befolkningen enn bringeordninger. Ordninger med høy servicegrad er vanligvis dyrere enn ordninger med lav servicegrad. Samtidig brukes avfallsgebyret som virkemiddel for å få publikum til å endre adferd i en ønsket retning, noe som vanligvis innebærer at abonnenter som kildesorterer får lavere gebyr enn abonnenter som ikke kildesorterer.

Kommunene, IØR og renovatør er serviceytere, og brukerundersøkelser og sorteringsanalyser gir viktig tilbakemelding og dermed grunnlag for bedre service.

Reguleringsplaner som berører renovasjon, bør kommunene sende til IØR for uttalelse, slik at IØR kan avklare om oppsamlingsplassen for avfall kan godkjennes i henhold til renovasjonsforskriften.

Hjemmekompostering

Det er ikke aktuelt å satse spesielt på hjemmekompostering. Dette har sammenheng med at det er etablert henteordning for våtorganisk avfall som blir sentralkompostert. Den enkelte kommune kan imidlertid innføre differensierte gebyrer for de som hjemmekomposterer hvis det er ønskelig, men da bør kommunen også sørge for veiledning og tilsyn med de som komposterer.

7.5 Avfallsbehandling

Hovedmål:

Alt avfall som oppstår skal disponeres på en miljømessig god måte, og avfall som ikke material- eller energigjenvinnes, skal gis en forsvarlig sluttdisponering. Praktisk talt alt restavfall skal energigjenvinnes.

Behandling av restavfall

IØR har siden 2003 levert restavfallet fra husholdningsavfallet til forbrenning ved FREVARs anlegg i Fredrikstad og det er inngått avtale fram til 2013 for dette. Restavfallet fra gjenbruksstasjonen blir deponert, men ved innføring av forbudet mot nedbrytbart avfall til deponi fra 2009 må vi ha annen behandling av dette. Det mest nærliggende er å sende dette til forbrenning etter en sortering.

Våtorganisk avfall

Våtorganisk fraksjon blir lastet om på Stegen og sendt til Halden Resirkulering for kompostering. IØR vurderer alternative behandlingssteder.

Oslo kommune og andre har vedtatt å starte med innsamling av våtorganisk avfall og behandle dette industrielt med gassproduksjon forut for kompostering. Dette gir et mye bedre bidrag til redusert utslipp av klimagasser i forhold til kildesortering. I tillegg gir det et positivt energibidrag.

Næringsavfall

Styret i IØR har vedtatt at selskapet skal satse på næringsavfall og inntektene fra dette har tidligere bidratt til å holde renovasjonskostnadene for husholdningene lavt. Dette er det ikke anledning til i dag og IØR har skilt ut et eget næringssekskap Retura Østfold. Dette selskapet tilbyr næringslivet renovasjonsløsninger i konkurranse med andre. Formålet er å kanalisere avfall til IØRs anlegg og på den måten å kunne holde inntektene og aktivitetsnivået oppe.

7.6 Forsøpling

Hovedmål:

Kommunene skal i planperioden hindre ulovlig avfallsdisponering, og sørge for rask opprydding der ulovlig avfallsdisponering avdekkes. IØR og kommunene skal utarbeide like retningslinjer på hvordan dette skal håndheves.

Kommunene skal kontinuerlig arbeide for å hindre ulovlig avfallsdisponering. Sentrale virkemidler i denne sammenheng kan være:

- informasjonstiltak overfor publikum og næringslivet
- bruk av gebyrer ved avdekking av ulovlig avfallsdisponering og krav om opprydding

IØR er med i den landsomfattende kampanjen "Hold Norge Rent" i regi av Avfall Norge (tidligere Norsk renholdsverks-forening).

Rydding av herreløst avfall kan ikke finansieres gjennom renovasjonsgebyret. Organisering av opprydding i forsøplingsaker skal gjennomgås og rutiner etableres.

Kommunene kan iverksette tiltak overfor serveringssteder mht. opprydding i områdene rundt kaféer, bensinstasjoner, restauranter o.l. Tilsyn med næringsavfall kan ikke finansieres over renovasjonsgebyret, men det kan etableres gebyrordninger for å dekke kommunens kostnader med tilsynsordningen.

7.7 Brenning av avfall

Hovedmål:

IØR-kommunene skal innføre egen felles forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner for begrense lokal luftforurensning i kommunene. IØR og kommunene skal samtidig utarbeide like retningslinjer på hvordan forskriften skal håndheves.

Det tas utgangspunkt i SFT's forslag til kommunal forskrift om brenning av avfall (2002) og fra forskrifter fra kommuner det er naturlig å sammenligne seg med.

7.8 Informasjon

Hovedmål:

IØR og kommunene skal gjennom målrettet informasjonsarbeid bidra til å bedre innbyggernes kunnskap og holdninger om avfall, slik at befolkningen er i stand til å gjøre bevisste og miljøriktige valg. Det skal fokuseres på kildesortering og avfallsreduksjon. Tilnærmet alle innbyggerne skal kjenne til og bruke de ulike sorteringsordningene, og hva IØR og kommunene tilbyr av tjenester.

IØR skal utarbeide en samlet informasjonsplan for all informasjonsvirksomhet. Informasjonsplanen skal gjelde for ett år av gangen og revideres årlig i forbindelse med det årlige budsjettarbeid.

Kommunene og IØR skal videreutvikle og benytte egne nettsider til informasjonsarbeid. Andre aktive informasjonskanaler i dag og som kan videreutvikles er avfallskalender og egne foldere som distribueres til alle husstander. Kommunene har også (i noen varierende form og grad) egne distribusjoner som benyttes i informasjonsarbeidet.

Foreslåtte sorteringsanalyser skal inngå som en del av grunnlaget for informasjonsarbeidet.

Kommunene og IØR skal drive holdningsskapende arbeid rettet mot avfallsreduksjon. Et tiltak kan være å oppfordre til å merke postkassen med "Nei takk til reklame". Samarbeid med miljøvernorganisasjoner skal søkes der det kan være aktuelt.

Besøk av skoleklasser på Stegen Avfallsanlegg er en viktig del av informasjonsarbeidet og skal utvikles videre.

Lokalavisene kan benyttes til å få fram informasjon og positivt budskap om kildesortering. Det kan vurderes en "gulrot" for plastinnsamling i likhet med kartonglotteriet.

Brukerundersøkelser

Det skal (jf handlingsplanen) gjennomføres brukerundersøkelser i løpet av planperioden med målsetting om å klarlegge publikum tilfredshet med renovasjonsordningen.

Sammenlikning med andre - Benchmarking

Benchmarking er systematisk sammenlikning av prestasjoner, hensyn tatt til de rammebetingelser virksomheten må operere innenfor. Systematisk sammenlikning eller benchmarking er et godt styringsverktøy for en monopolvirksomhet og et viktig korrektiv ved konkurranseutsetting. Bortsetting av underleveranser og sammenlikning med tidligere år gir ingen fullstendig og objektiv effektivitetsmåling.

Ved å gjennomføre renovasjonsbenchmarking kan IØR utvikle bedre kunnskaper om selskapets prestasjoner sett i forhold til sammenliknbare virksomheter. Benchmarkingen kan dekke hele verdikjeden, og prestasjonsindikatorer som måles kan bl. a. omfatte samfunnsmessig effektivitet (kostnader, inntekter, kvalitet), arbeidsmiljø og kundetilfredshet.

7.9 Administrative forhold

Hovedmål:

Utsorteringsgrader og avfallsmengder levert til materialgjenvinning skal prioriteres fremfor energigjenvinning der dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Renovasjonsgebyret skal balanseres i forhold til denne målsetting. Renovasjonsgebyret skal ligge under landsgjennomsnittet for sammenliknbare renovasjonsordninger og skal for den enkelte premiere avfallsminimering og fellesløsninger.

Arbeidsfordeling

IØR og kommunene skal drive effektivt og riktig avfallsarbeid. Avfallsarbeidet skal kontinuerlig evalueres og utføres slik at abonnenten hele tiden er i fokus. IØR, eierkommunene og renovatørene skal jobbe mot de samme mål.

Gebyrregulativ og EDB-løsninger

Gebyrregulativet for kommunene i IØR ble utarbeidet i forbindelse med innføring av kildesorteringsløsninger og er tilpasset sekkestativ og kildesorteringsskap. Den senere utvikling har vist at det bygges mer konsentrert bebyggelse som leiligheter og rekkehus. Renovasjonsgebyret gjenspeiler dette i liten grad i dag og det bør utvikles et gebyrregulativ som belønner kildesortering og fellesløsninger. Videre er det viktig for IØR å etablere et abonnementregister med opplysninger om utstyr, henteavstand m.m. som kan koples mot et GIS og GAB-system.

Årsmelding

IØRs årsmelding skal redegjøre for status i forhold til avfallsplanen, og dens målsettinger videreføres også for neste planperiode.

Avfallsplaner i byggesaker og forurenset grunn

Forskrift om krav til avfallsplan i forbindelse med bygge- og anleggsarbeider vil trå i kraft i løpet av 2007 og tiltakshaver får ansvaret for å utarbeide planer, mens kommunene får ansvar for å følge dette opp. Det er viktig at IØR-kommunene får en felles forståelse av forskriften og hvordan saker som omfattes av forskriften skal håndteres. Det bør også kreves avfallsplan i mindre byggeprosjekter. IØR bør ta initiativ til å utarbeide felles maler for dette. Det samme gjelder behandling av saker etter forskrift om forurenset grunn gjort gjeldende fra 01.07.2004.

8. HANDLINGSPLAN

Samtlige forslag (ikke prioritert) i 1000 kr. inkl avskrivninger

Aktivitet	Ansvar	Invs	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Overordnet mål								
7.2 Avfallsreduksjon								
Redusere avfallsmengden	IØR/kom		x	x	x	x	x	x
Videreutvikle miljøkrav i innkjøp	IØR/kom		x	x	x	x	x	x
Videreutvikle ombruksvirksomhet	IØR/kom			x				
7.3 Sortering og gjenvinning								
Henteordning farlig avfall	IØR	1000	300	600	600	600	600	600
Plukkanalyse (hvert 2-3 år)	IØR		100		100		100	
Oppgradere returpunkter	IØR/kom	1000		200	200	200	200	200
Kildesortering fritidsbebyggelse	IØR/kom	500		50	50	50	50	50
7.4 Oppsamling, innsamling og mottak								
Økt service for husholdningene (ulike alternativer)								
1.Ny gjenbruksstasjon område Eidsberg - Marker	IØR	4000		1500	2500	2500	2500	2500
2.Hentordning (f.eks. egen bil) (mobil gjenbruksstasjon)	IØR	1500		1200	1200	1200	1200	1200
3.Utvidet åpningstid Stegen	IØR			600	600	600	600	600
7.5 Avfallsbehandling								
Restavfall fra Gjenbruksstasjon til annen behandling	IØR					500	500	500
7.6 Forsøpling								
Tiltak mot forsøpling	Kom		x	x	x	x	x	x
7.7 Ulovlig brenning								
Utarbeide forskrift	IØR/kom		x	x	x	x	x	x
7.8 Informasjon								
Informasjonsplan	IØR			x	x	x	x	x
Brukerundersøkelser	IØR			100				
7.9 Administrative forhold								
EDB-system	IØR	300	x	x				
Nytt gebyrregulativ	IØR		x	x				
Utarbeide maler til avfallsplan i byggesaker	IØR/kom		x	x				